

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

**Круглий стіл
«Професійний розвиток викладача
закладу вищої освіти:
від теорії – до практики»**

5 грудня 2024 року

Лариса ЛУК'ЯНОВА
доктор педагогічних наук, професор
директор Інституту педагогічної освіти і
освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України,
член-кореспондент НАПН України

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Мотиви – це те, що спонукає людину до дії

Мотивація

Система мотивів, яка визначає конкретні форми діяльності або поведінки людини, вона необхідна для ефективного виконання прийнятих рішень і запланованих завдань

Мотивація

Сила, що утримує її у відповідній ситуації (наприклад, навчальній), спонукає до виконання певних дій (наприклад, до навчання)

Мотивація навчальної діяльності

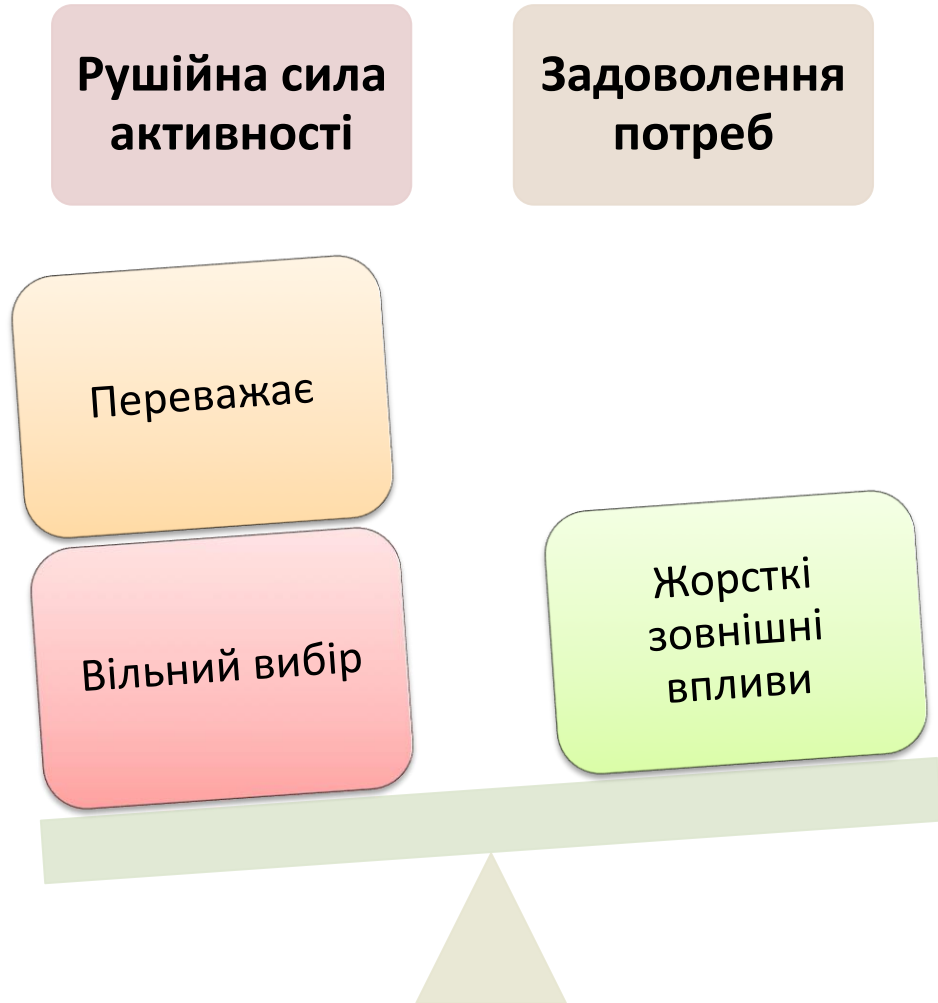

Сукупність мотивів + ситуативні фактори (вплив різних людей, специфіка діяльності й ситуації тощо).

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Мотивація до навчання

Мотивація
результат осмислення
невідповідності наявних знань для

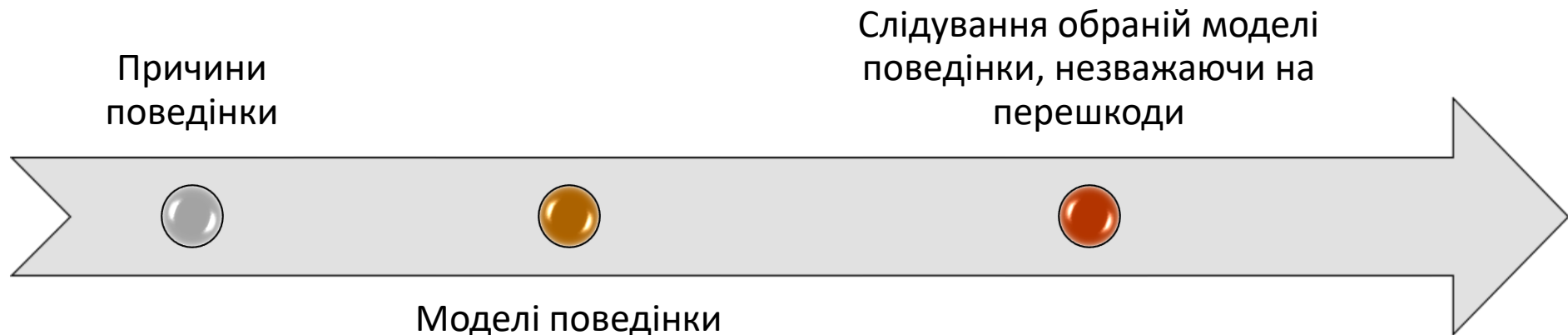

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Формування мотивації дорослої людини

За В. Семиченко, М. Вільямс, Р. Барден

усвідомлення потреби (акт мотивотворення) → наповнення мотиву певним змістом → ідентифікація його з об'єктами об'єктивного й суб'єктивного світу = прийняття цілі, визначення напряму дії задля задоволення потреби

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Формування мотивації дорослої людини

М. Ноулз Андрагогічна модель навчання

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Що спонукає дорослих вчитися?

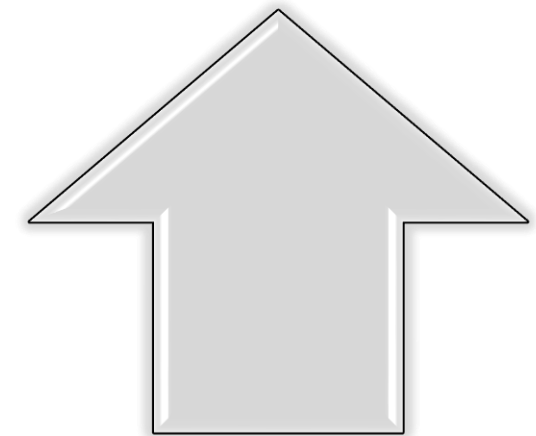
ЗОВНІШНІ

МОТИВАТОРИ

- Оцінки, заохочення, покарання
- Збільшення заробітної плати
- Посада, пільги, вимоги ринку праці

ВНУТРІШНІ МОТИВАТОРИ

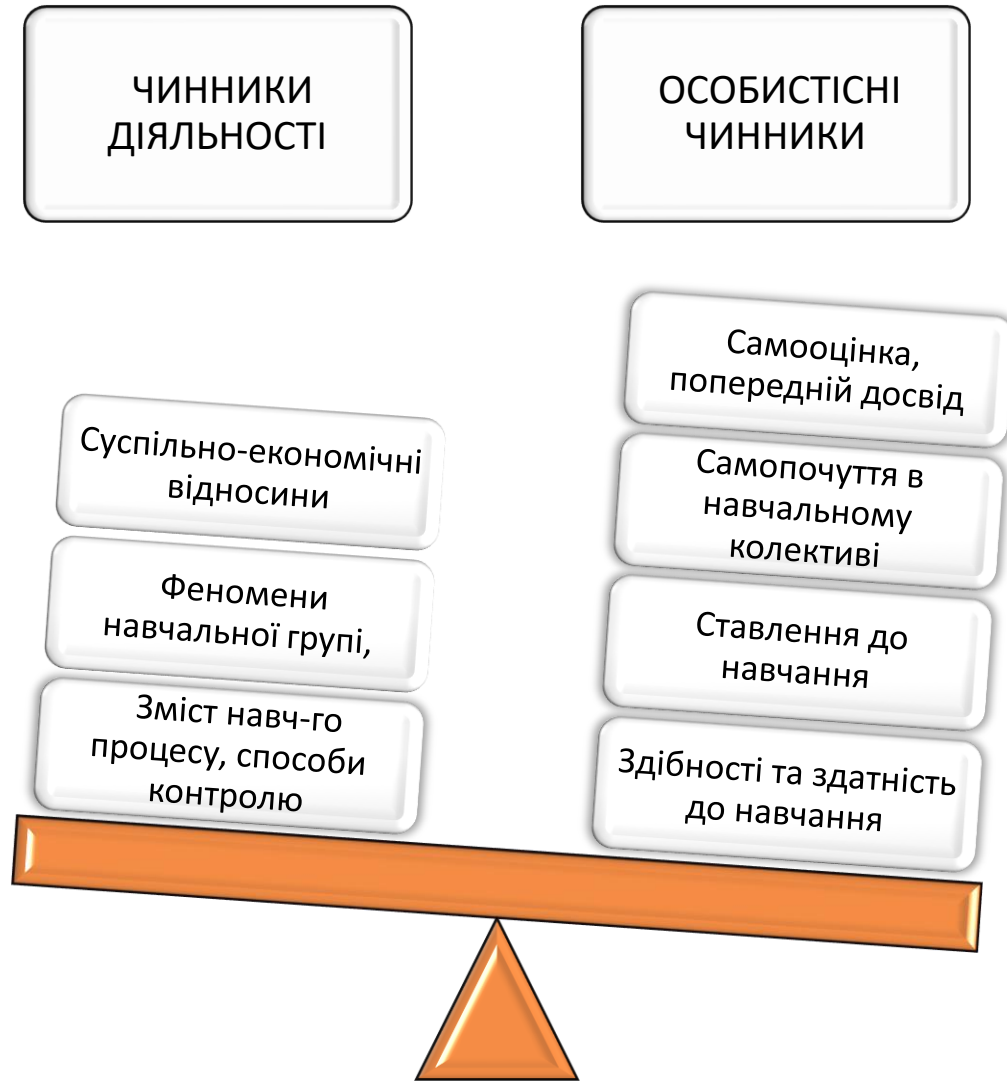
- Задоволення від роботи
- Кар'єрне зростання
- Підвищення самооцінки
- Я дійсно хочу це робити

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

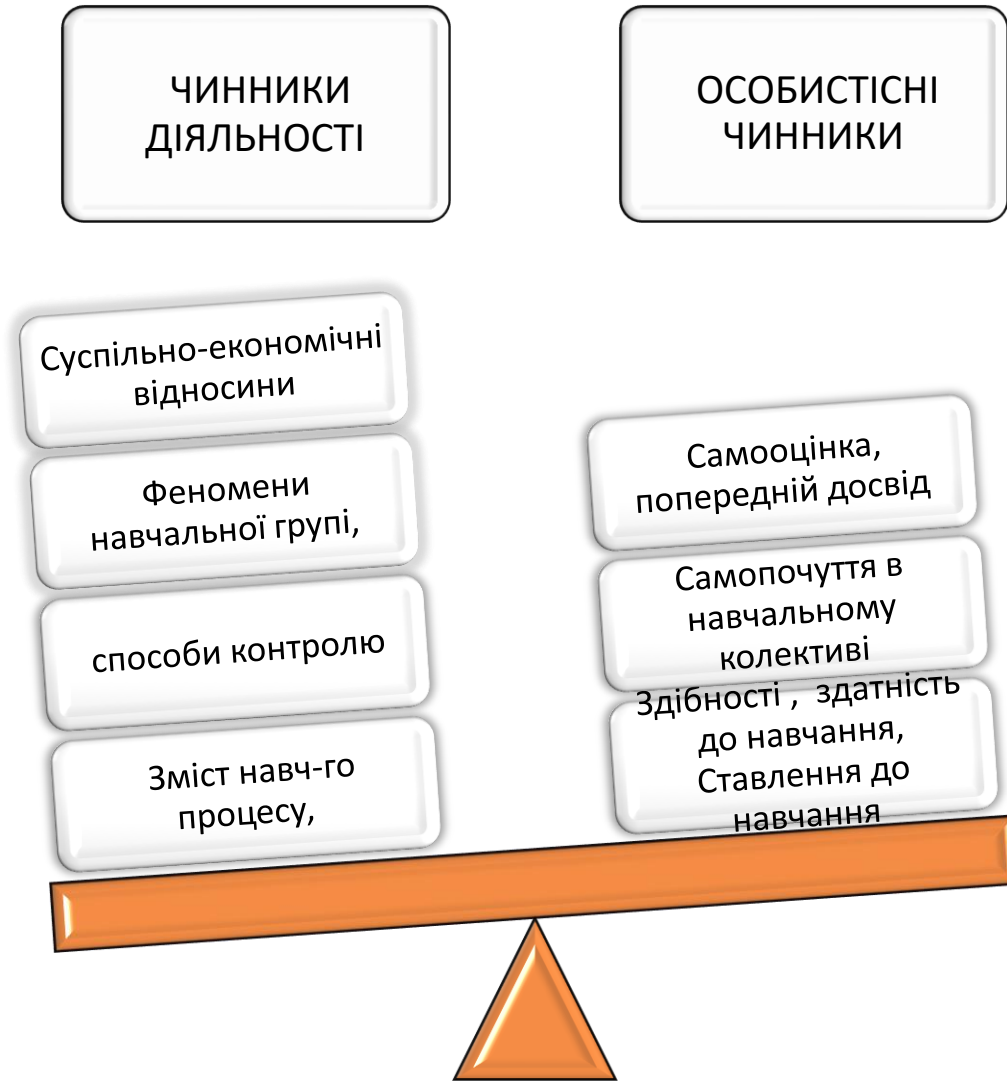
Що спонукає дорослих вчитися?

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Що спонукає дорослих вчитися?

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Умови навчальної активності дорослих, детерміновані мотивацією, візуалізовано в окремих андрагогічних концепціях:

Модель навчальної мотивації дорослих М. Кроудер і К. Пупинін

Модель ланцюга взаємодії П. Кросс

Модель «Парадигма очікуваної цінності» К. Рубенсон та ін

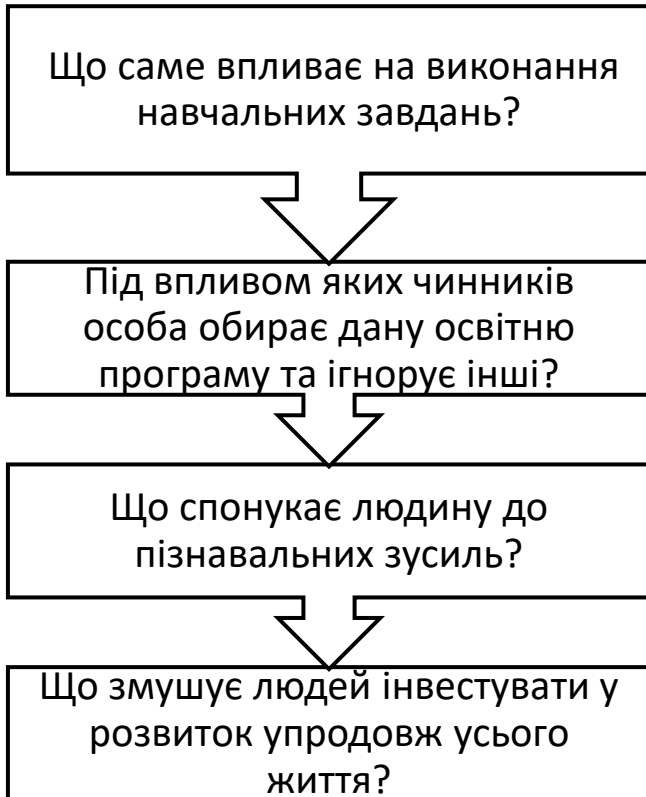
Концепція «Сил поля» Х. Міллер

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Модель навчальної мотивації дорослих М. Кроудер і К. Пупинін

Спроба → всебічного перегляду освітньої мотивації дорослих з точки зору динаміки життя та відповіді питання:

Висновок:

Модель є динамічною → навчальна мотивація дорослих не є сталою

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Модель ланцюга інтеракції П. Кросс:

Вплив на освітню мотивації:

1. Зорієнтованість на життєво важливі цілі (вартості) та переконання (освіта може бути механізмом реалізації цих цілей);

важливим чинником також є самооцінка

2. Залежність від життєвої ситуації людини (психічний мотиваційний механізм) → можуть впливати численні зовнішні проблеми → недостатність часу, висока вартість навчання, організаційні проблеми

3. Фази розвитку дорослої людини: дорослість – це період взаємопов'язаних стабільних та перехідних, кризових фаз, коли якість нашого життя принципово змінюється (втрата роботи, пенсія, незалежність дітей, розлучення).

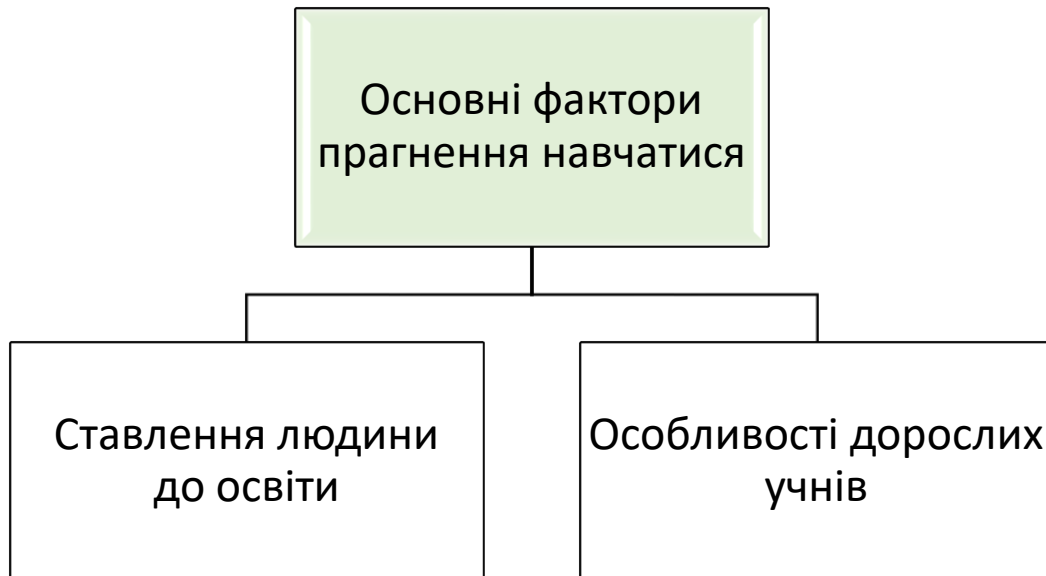

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Модель «Парадигми очікуваної цінності» К. Рубенсон

ПРИПУЩЕННЯ

- Кожна людина, яка відчуває потребу, буде шукати найкращі, на її думку, способи її задоволення.
- Навчальна діяльність також може бути таким способом задоволення потреби

Висновок:

МОТИВАЦІЙНА
ЦІННІСТЬ
ОСВІТНЬОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Мотиваційна оцінка освітньої діяльності

Оцінка власних можливостей та успішності навчання	Мотиваційна оцінка освітньої діяльності та її потенційної вартості	
	Висока оцінка освіти та її потенційної цінності	Низька оцінка освіти та її потенційної вартості
Висока оцінка власних здібностей	<i>Мотивація дуже висока, людина упевнена, що освіта має цінність, і вважає, що відповідає її вимогам</i>	<i>Мотивація низька, людина має високе почуття власних компетенцій і вважає, що зможе виконати усі вимоги, але не хоче цим займатися</i>
Низька оцінка власних здібностей	<i>Мотивація низька, людина вірить у цінність освіти, але вважає, що має низькі здібності для досягнення навчальних цілей, боїться ризику, невдач</i>	<i>Мотивація відсутня, людина має низьке почуття власного успіху і здібностей, не розглядає освіту як потенційно цінну та гідну когнітивних зусиль</i>

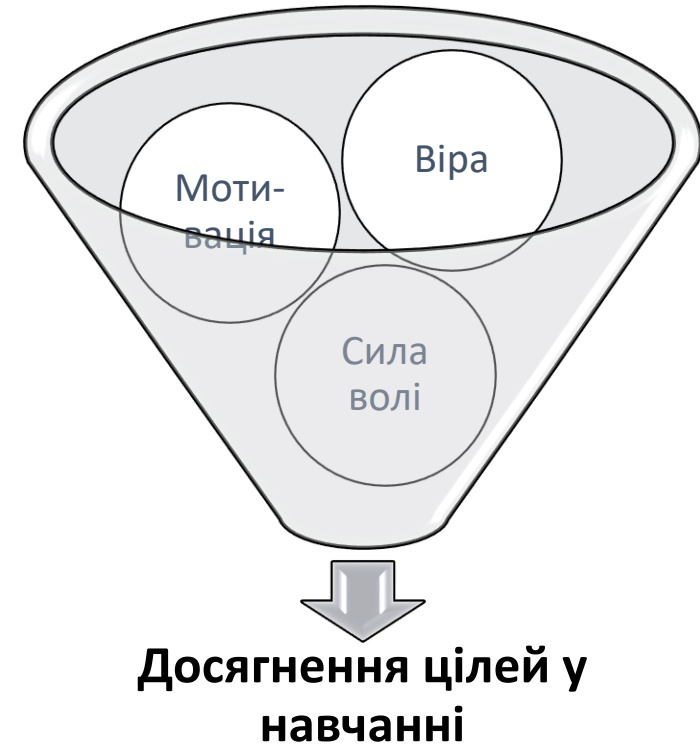

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Концепція Р. Влодовського

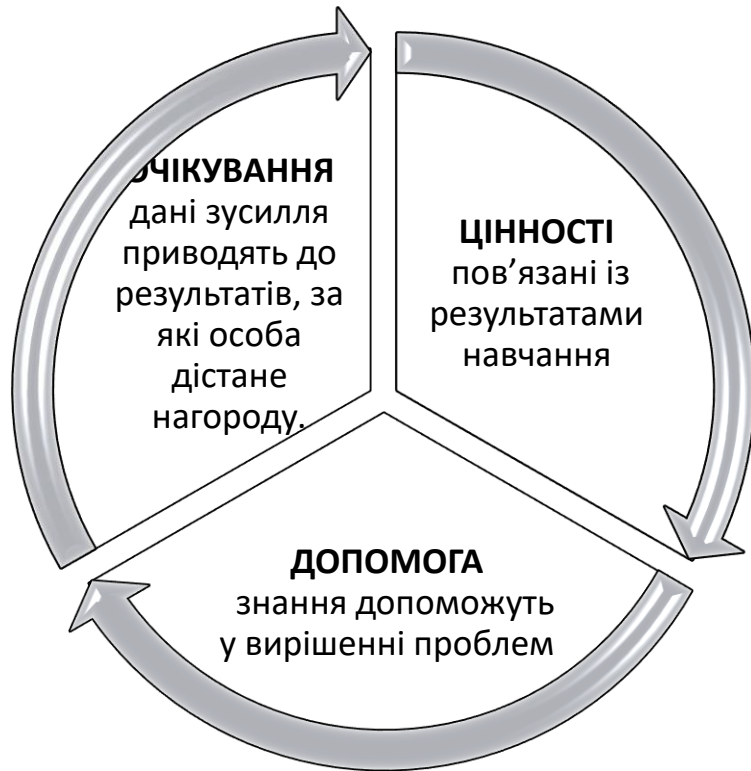
Фактори мотивації навчання дорослих

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

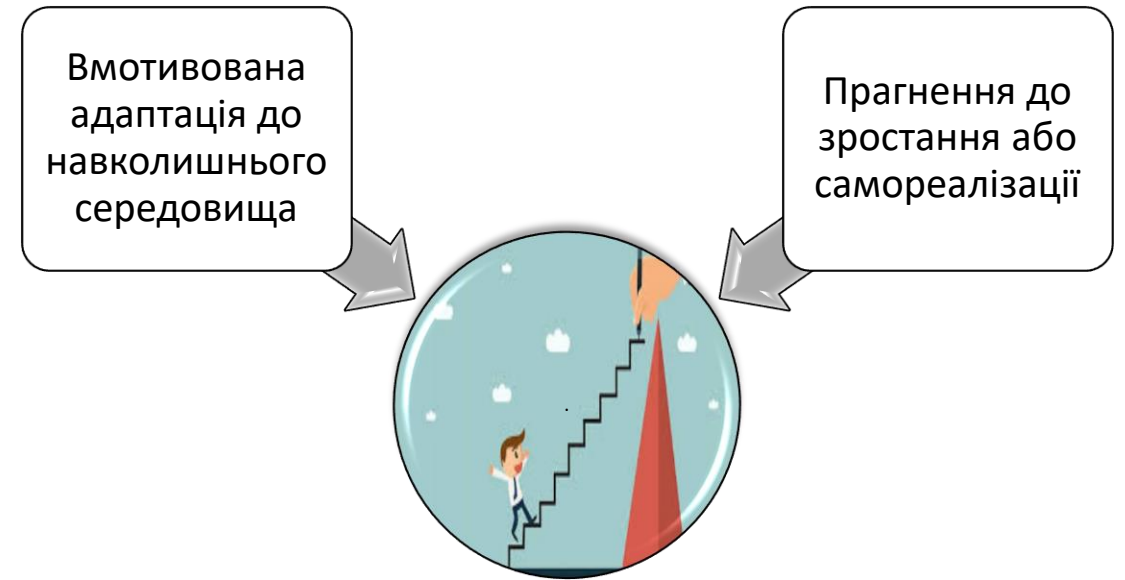
Концепція очікувань В. Врума

Сума 3 чинників

Концепція функціональної автономії Г. Оллпорт

Людина має подвійну систему мотивації

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Теорія потенціалу навчання дорослих Х. МакКласкі, 1973

Навантаження:

внутрішнє (життєві очікування дорослої людини, наприклад, прагнення, бажання, сподівання) і зовнішнє (поточні життєві обставини, наприклад, сімейні, професійні, суспільні обов'язки)

→ бар'єри

Потенціал потужності
забезпечує участь у різних видах діяльності, зокрема й навчальній

Енергія:

зовнішні ресурси (підтримка сім'ї, соціальні й економічні можливості) та набутий досвід і накопичені навички → **сприяння**

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Теорія потенціалу навчання дорослих Х. МакКласкі, 1973

Мотивація до навчання → енергія = або > навантаження (бар'єри, перешкоди)

Мотивація дає енергію дорослому до участі у навчанні, а бар'єри виснажують енергію.

Тому необхідно мати резерв для забезпечення безперервної участі дорослих у навчанні

+

Висока позитивна мотивація → компенсаторний чинник (коли є невисокі здібності або недостатній запас знань)	Жодний високий рівень знань та здібностей не може компенсувати низьку навчальну мотивацію або її відсутність
--	--

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Модель А. Роджерса (2002) основні мотиваційні характеристики

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

**С. Хоул (1961) → 3 типи орієнтацій
учіння дорослих:**

Внутрішня мотивація 3 типи

ВІД НАМІРУ ДО РЕЗУЛЬТАТУ: СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ ДОРΟΣЛИХ

Типи дорослих, які навчаються

Я цього хочу. Значить, це буде!

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

Тенрі Форд

UWay

